

Lästips:

Patient- och närståendebildning med delaktighet

Edberg, Anna-Karin et al (red): Omvårdnadens grunder. En specialutgåva för sjuksköterskor (2010)

Kapitel 11 i denna nyutgivna bok behandlar särskilt frågor som rör information och utbildning riktad till patienter. Sjuksköterskan måste finna former att kommunicera med patienten, som väcker intresse och behov av att ställa frågor för att få veta mer om sitt tillstånd. Varje patient måste själv komma till insikt om vad han eller hon behöver för färdigheter för att hantera sin situation.

Eldh, A-C: Patient participation: what it is and what it is not (2006)

För patienter innebär delaktighet att ha tilltro, att förstå och att ha kontroll. Att vara delaktig som patient, innebär att ha kunskap om sin kropp, sin sjukdom och sina symtom, så att man kan hantera detta i sin vardag. (Avhandling) Sammanfattning på svenska med titeln: *Att vara delaktig som patient – vad det är och inte är*

Friberg, Febe: Pedagogiska möten mellan patienter och sjuksköterskor på en medicinsk vårdavdelning: mot en vårddidaktik på livsvärldsgrund (2001)

Patientundervisning anses som en fundamental och viktig uppgift för sjuksköterskor. Fribergs avhandling är en undersökning av informell patientundervisning på en medicinavdelning.

Hansson Scherman, Marianne, Runesson, Ulla (red): Den lärande patienten (2009)

En av de stora utmaningarna för hälso- och sjukvården idag är att möta människor som måste lära sig att leva med sjukdom. För att hjälpa patienterna att hantera sin sjukdom på bästa sätt räcker det inte med information. Boken tar upp ett perspektiv av "följsamhetsproblematiken". Den gemensamma utgångspunkten i de olika kapitlen är att se mötet mellan vårdpersonal och patient som en situation för lärande. Om vården ses som en plats där hälsoproblem ska lösas, där människor ska lära sig hantera sina sjukdomar och förhindra att nya hälsoproblem uppstår, behöver vårdpersonal förutom olika ämnes- och professionskunskaper, även kunskaper om hur människor lär.

Larsson, Inger, Palm, Lars, Rahle – Hasselbalch, Lena: Patientkommunikation i praktiken – information, dialog, delaktighet (2008)

En grundförutsättning för en framgångsrik vård är en kunnig och delaktig patient. Detta i sin tur förutsätter en fungerande dialog, en kommunikation, mellan patient och vårdgivare. I praktiken, visar det sig, brister det dock ofta i kommunikationen.

Den här boken ger svar på en mängd grundläggande frågor; Vilka är förutsättningarna för en bra dialog? Hur underlättar man patientens förståelse för egenvård och livsstilsförändring? Vad innebär patientutbildning för patientens delaktighet? Boken vänder sig till vårdens alla medarbetare som har patientkontakt, vare sig det är som läkare, sjuksköterska, sjukgymnast eller administratör.

***Klang Söderkvist, Birgitta (red): Patientundervisning* (2008)**

Boken tar upp samspelet mellan vårdare och patient och hur det kan användas i ett ömsesidigt lärande. Denna **andra uppdaterade** upplaga lägger stort fokus på personalens agerande, friskfaktorer av betydelse för lärprocessen och hur man motiverar till motivation. Den vänder sig till såväl universitets- och högskolestuderande vid grund- och specialistutbildningar, som till kliniskt verksamma som arbetar med människor i behov av stöd.

***Patientundervisning och patienters lärande (B. Engström m.fl; Svensk Sjuksköterskeförening)* (2007)**

Boken beskriver lärandeprocesser och metoder för ett aktivt lärande i mötet mellan patient, närstående och vårdgivare och ger en ökad och fördjupad kunskap om lärandeprocessen.

***Strøm, Anita: Samarbeid i Lærings- og mestringscenteret – brukermivirkning og makt* (2010)**

Syftet med studien är att se på vilket sätt den sk Standardmetoden inom Læring og mestring används för att få fram ny kunskap om samarbete mellan erfana brukare och professionella inom vården, samt hur detta samarbete bidrar till att utveckla patientutbildning. Resultaten visar att brukarnas kunskaper och perspektiv har vunnit såväl plats som status inom vårdens organisation, men också att samarbetet kan vara skört. (Avhandling)

***Vifladt E. H., Hopen, L., Landt blom, A-M: Hælsopedagogik for vurdere og brukere i samarbeide. En introduktion til bemæstrandet* (2010)**

Detta är den utvidgade svenska versionen av den norska förlagan "Helsepedagogikk: samhandling om læring og mestring". Här introduceras det centrala begreppet bemästrandet som är kärnan i de strategier som brukare behöver utveckla för att få en god livskvalitet. Även sjukvårdspersonal behöver utveckla sin kunskap och lära sig mer om brukarnas livssituation med kronisk sjukdom och funktionsnedsättning, för att kunna erbjuda rätt stöd och bemötande. Den pedagogiska processen berör bägge parter – ett nytt synsätt!

D-uppsats

Karlsson, Britt-Marie: Patientutbildning utifrån "Den norska modellen" – uppfattningar av bemästring i vardagen efter patientutbildning (2008)

<http://www.liv.se/sidkat/4926/UppsatsBMK.pdf>

Falk, Matilda: Patientutbildning enligt Akermodellen – en fenomenologiskt influerad studie av deltagares upplevelser, Institutionen för medicin och hälsa, Linköpings Universitet

C-uppsats

Holmesson, Carina: Undervisningens betydelse för patienter med kronisk njursvikt – Litteraturstudie. Vårdvetenskap, Sektionen för Hälsa, Blekinge Tekniska Högskola, 2010

Tidskriftsartiklar

Faller, H. et al: Effectiveness of education for gastric patients. A controlled prospective trial comparing interactive vs. lecture-based programs. Pat. Educ.a Couns76 (2009) 91-98

Hagberth, V., Sjöberg, T. & Ivarsson, B.: Older women with a serious cardiac event experience support with a Vifladt & Hopen inspired patient group education programme. Eur J Cardiovasc Nurs. 2007 Oct 23 [Epub ahead of print]

*Vi gör inte anspråk på att presentera en heltäckande litteraturlista inom området.
Kom gärna med ytterligare förslag!*

För fler litteraturförslag se även lästips om:

"När livet förändras – om långvarig sjukdom, kris och reaktion"

"Kommunikation och samtal", "Delaktighet, bemötande och empowerment"

samt "Att vara närstående"

Sammanställningen gjord av:

Kompetenscentrum för patient- och närståendebildning i Västra Götalandsregionen

<http://www.vgregion.se/kompetenscentrum>

Medicinska biblioteken inom Sahlgrenska Universitetssjukhuset

<http://www.sahlgrenska.se/bibliotek>